

III 9

Dialektikken imellem linjerne i forstævnens spunding og det nye bordforløb stiller drilske detailspørgsmål

Morten Gøthche, Mathilde Højrup, Pipsen Monrad Hansen, Thomas Højrup

Som helhed danner skrogbygningens bordforløb en konveks stævn, der starter stærkt skydende fremad fra kølen og derpå runder i en krum bue op mod stævnens top. Det vil sige, at vi må forvente, at krumningen ikke er afbrudt af indadgående (konkave) kurver under vejs. Et blik på de bordender, der aftegner den virtuelle stævn rejser det spørgsmål, om det er blevet muligt at tegne en enkel, modsigelsesfri og udtømmende specifikation af en principielt konveks spunding i forstævnen. Hvis det ikke er muligt, kan der enten være skjulte modsigelser, vi endnu ikke har fået blik for, eller detaljer som af ubetydelige grunde driller blikket.

Bordforløbet er kommet bedre på plads, men hvordan forholder det sig så med spundingen, dvs. linjen op ad stævnen, hvor bordene skal hugges ind og gøres fast? Den skal også have en jævnt konveks kurve.

Det har den ikke helt, og Peter forsøger at trække plankerne i forskibets fribord lidt længere frem på stævnen for at undgå, at spundingen får en konkav bugt ind midt på stævnen. Det tillader skrogskallens struktur ikke rigtig.

Fire hænder kan måske bedre end to.

Bekymrede miner kan imidlertid ikke undgås, når skrogbygningen æltes og bearbejdes. Peter er vant til at bearbejde en stor klinkbygget skrogskal for buler og skævheder, inden der lægges spanter i, og modellens fleksibilitet bliver udsat for samme behandling.

Peter må igen på afstand, det har hjulpet lidt, men det er ikke godt endnu!

Morten bistår de andres blik med en trækstok af pap.

Hvordan ser det nu ud?

Det er stadig ikke godt nok, så Morten og Mathilde gør det forsøg at justere stiverne ind efter det nye forskib, så bordene kommer løbende rigtigt frem mod stævnen.

Det hjælper igen lidt, men humor er med til at holde gejsten oppe for at nå et bedre resultat.

Det er de to underste bord i den samlede plankeskal, der udgør det resterende problem, måske kun det allerunderste bord.

Indsatsen koncentrerer sig om det. Er det den detalje, der viser at løsningen som helhed er uhensigtsmæssig, eller er det en detalje, hvis problem skyldes helt andre forhold end forskibets nye form og position i helheden?

Måske skal det øverste papbord flyttes og den indre stiver ændres, der er med til at give bordskallen den nødvendige krumning? Mathilde flugter indefra ...

... og herfra er det svært at se, at det problematiske bord kan sidde anderledes, med mindre dets samling med den øvrige skrogskal er blevet forskudt eller forandret efter strandingen.

Problemet ansues fra mange vinkler, og der bliver ved at dukke små buler, kanter og buk op, som rettes ind for at få så mange detaljer på plads som muligt, der ellers kan forstyrre billedet.

Stiverne lettes eller kiles yderligere op for at få trækket rigtigt i bordforløbenes linjer.

På arms længdes afstand har Peter et (vel)tilpas overblik til at korrigere linjeføringen.

Fire forskellige synsvinkler supplerer hinanden i samtidig bevægelse.

Hvordan kommer bunden så op til halsen og boven?

Der er i hvert fald blevet hensigtsmæssig plads til et bordforløb, der i teorien trækker fint op til en spunding i stævnen.

Men det er ikke tilstrækkeligt. Spundingen skal også være komplementær.

Det er lykkedes med bordforløbet, men hvorfor driller spundingen?

Morten forsøger at finde en linje i spundingens forløb indefra, men udefra afviger afslutningen på det nederste bord i den øvre bordskal.

Billederne fra 1976 må frem igen for at se, om spundingens drilleri giver blik for nye oplysninger i materialet.

På et billede fra strandingspladsen i januar 1976 kan man genkende afvigelsen.

Men måske ikke helt så markant som på modellen?

Har forskellen til billedet mon at gøre med at bordenes krumning på det første foto så småt er begyndt at rette sig ud efter at være kommet op af vandet?

Det kunne måske også have noget at gøre med, at den samlede bordskal er sat sammen af to hver i sær ilanddrevne stykker?

Set udvendig fra havde bordskallens fire øverste bord en grov, men relativt jævn konveks kurve. På grund af forskelligt træ kan udtørringen også ændre de enkelte bords længde og bredde under udtørringen på land. *Som det ses på billedet er det femte bord fra oven flækket* og først samlet med sin modpart i juni 1976.

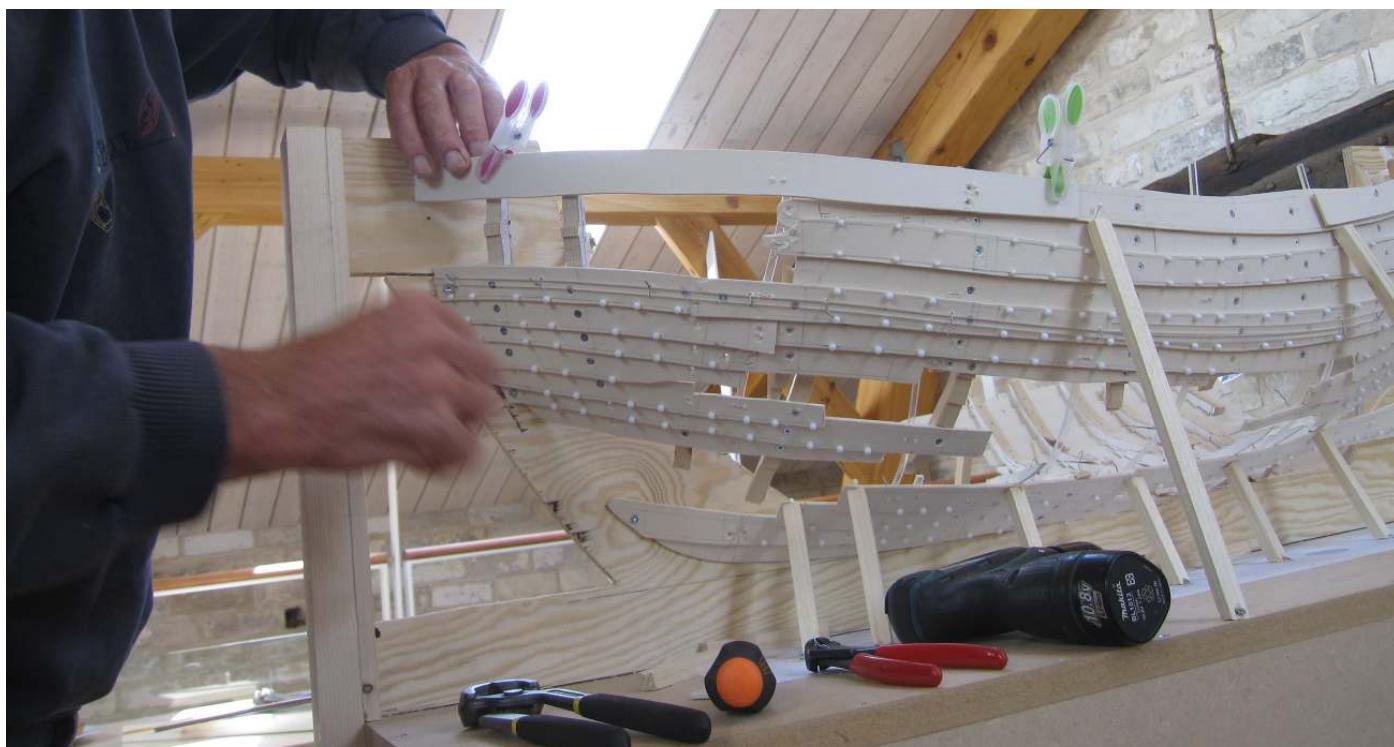
Et yderligere billede fra juni 1976 kan måske sige mere om den proces?

Der er tydelige forskydninger mellem bordenes længde, da de forsøges samlet før opmålingen. Dette foto dokumenterer problemet, men der skal mere til at forklare, hvorfor det ser sådan ud.

Det kunne eventuelt hidrøre fra en reparation eller udskiftning af et eller flere bord i forskibet.

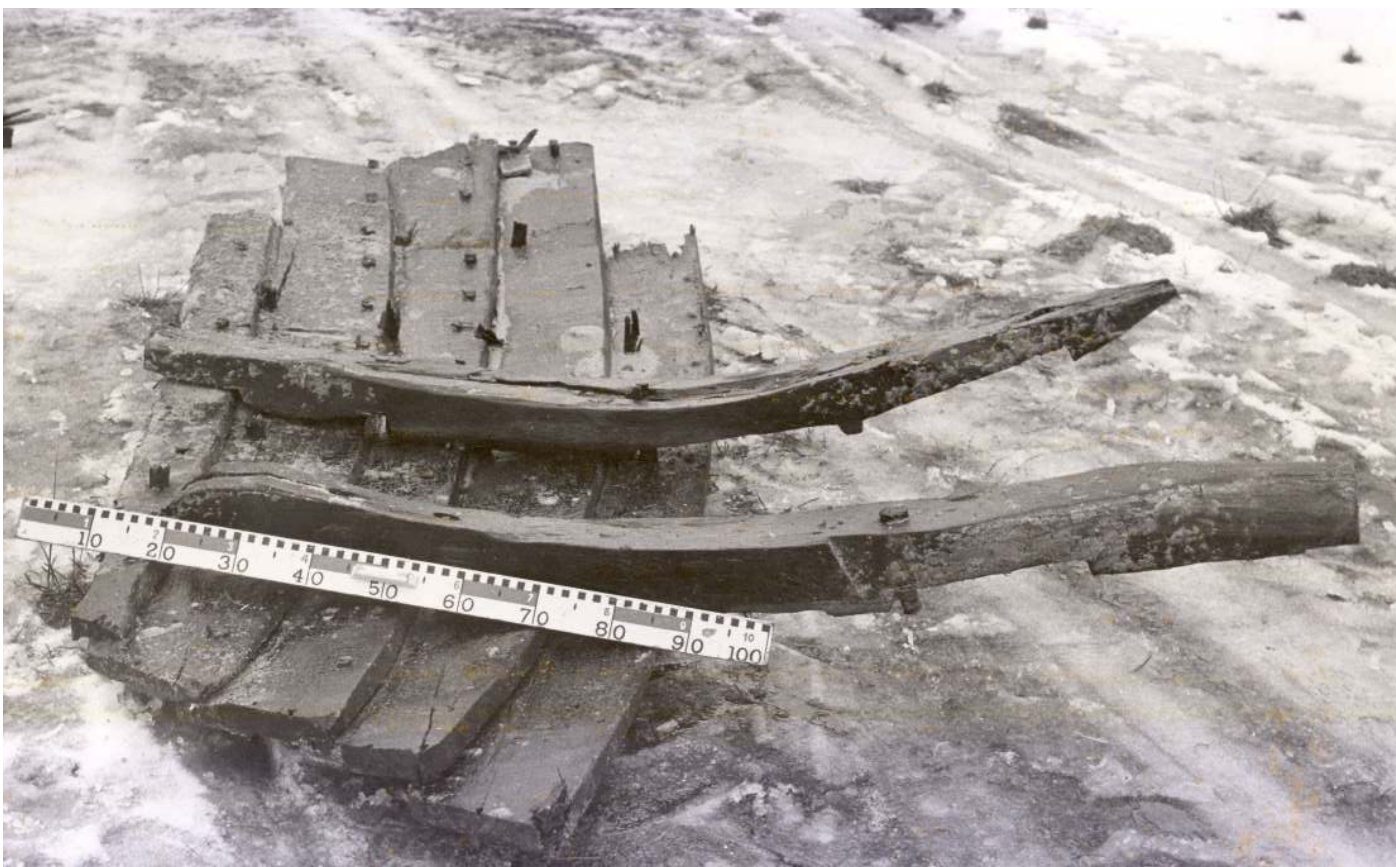
Der kan varieres lidt på forløbet ved at ændre på de øverste bordganges antagne forløb og krumning. De kan måske trykkes den ene vej, så afvigelsen synligt forværres? Og omvendt ...?

Kan man tænke sig, at stævnens tykkelse har aftaget opefter, eller at den er videt ud netop derfra, hvor bordet virker for kort?

Billederne kunne måske sige mere om det?

Det er svært at sige, hvad der stammer fra vragets påvirkninger, da det blev splittet ad, og hvad der kan være spor af stævnen og spundingens form og tykkelse.

Der må være sket noget med det flækkede bord dér ...

Den yderste ende af bordet er knækket af. Det er måske sket samtidig med, at det er flækket på langs?

Det betyder, at det femte bord ligger indenfor en konveks kurve, men så er det kun nederste bord, der ser galt ud?

Det er ikke tydeligt, at det skulle være skiftet, selvom dets nakke (overkant indvendig) nogle steder kunne se nyere og mere fuldkantet ud end de andre bordnakker, men det er ikke overalt.

Peter konstaterer, at det kun er dette ene bord der afviger væsentligt, og at det kan have flere tænkelige grunde, som ikke vedrører stævnsens facon. Men hvilke, der faktisk er tale om, har vi ikke for nærværende stof til at afgøre ved at sammenligne og kontrastere billederne fra januar og juni 1976.

Et blik på modellens spundingsforløb bekræfter, at det kun er det ene bord, der udgør en undtagelse fra den jævnt trukne konvekse linje.

Peter konstaterer, at han finder grund til at være tilfreds med det opnåede resultat, når kun en detalje af en art, som kan have flere forskellige (og for skrogbygningen formentlig tilfældige) grunde til at afvige fra helheden, udgør den undtagelse, som omvendt bekræfter det ellers regelmæssige forløb, der bestemmes af bordenes langsgående linjer.

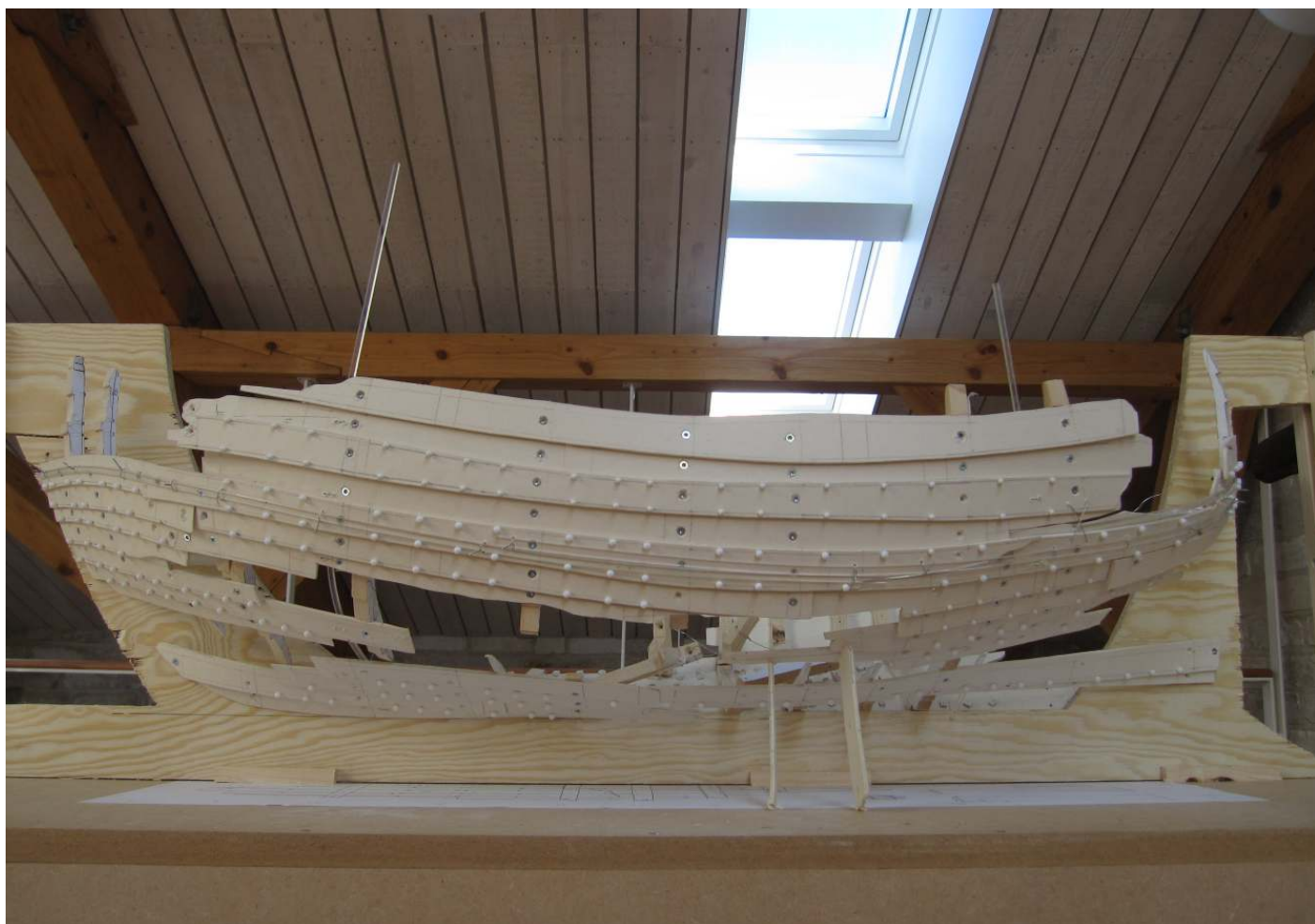
Nu er det spændende at se, hvor tæt på den nu rekonstruerede model i 1:10 Morten kom, da han første gang han på papiret forsøgte at skitsere, hvordan vraget hypotetisk kunne have set ud. Det får vi at se, når modellen måles og tegnes ud i plan og opstalt.

Modellen har som helhed fået fine linjer og tegner til at blive et helstøbt fartøj, vi ikke har set før. Morten er godt tilfreds med resultaterne af samarbejdet med Peter bådebygger og hans folk. Nu er der et første grundigt begrundet bud på, hvordan skuden, der blev til Pedersbæksvrag, kan have været udformet. Et udkast der både kan gåes efter i kortene og danne udgangspunkt for tegningsarbejde og et fuldskala eksperiment.

Peter: Det er jo ikke sikkert, at det altid er de mest vellykkede både, der har overlevet. Men vi skal nok bygge sådan en, så vi kan være bekendt at have lavet den!

Rekonstruktionsmodellen som den så ud før dialogen med havbådebyggerne.

Modellen som den tager sig ud efter dialogen med havbådebyggeriets folk.